ג שם בשם עיטור מס"ם · ד שם בשם בשמים שם ובטור ב"י שם בשם תשו' לגאון מכשיר ה שם ק"ח: ו שם וחולין קכ"ב ופר"י מכספרים ל"ז ·

י ג שמסמנין הנקבים במרצע כעין אותיות אע"פ שנקל לא"י [לד] לזייף אין חוששין משום דמסורת הא"י פן יכיר ישראל בטביעות (יד) [לה] עין: יא ע"ה שעיבדו שלא לשמו אם יש תיקון לחזור לשמו יתבאר בטור יורה דעה (טו) סי' [לו] רע"א: יב יהיה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף (טז) (ח) [לז] הטהורים אפילו מנבילה וטריפה שלהם אבל לא מעור בהמה וחיה ועוף הטמאים דכתיב למען תהיה תורת ה' בפיך מסמין המותר לפיך ולא מעור דג אפילו הוא טהור משום דנפיש זוהמיה: יג יהיה הקלף שלם שלא יהא בו נקבים שאין הדיו עובר עליו דהיינו שלא תהא האות נראית בו חלוקה (יז) (ט) [לח] לשתים:

הסופרים

באר היטב

(יד) עין · כתב הג"מ אם נתנו כוכבים ליתן לתוך הסיד לשמה ועיין באר. עשק סי' י"ד · ובהרמ"ע סי' נ"ד: (טו) סימן מתחלה בעיבוד לשם קדושה יוכל להגיה העובד כוכבים ולהוציאו ולתקנו וח"צ לסיימו עוד עיין מ"א: (טז) הטהורים · בתוספות דסוטה דף י"ו כתבו בשם רע"א · דיכולין לחזור ולתקנו ע"ש ס"ק א' מ"ש: בתשובת הרמ"ע סימן הירושלמי דאפילו שאר ספרים שיש בהם שמות אסור לכתוב על עור בהמה טמאה מ"א · בתשובת הרמ"ע סימן ל"ו כתב דיש מעלות דשל שליל מצוה מן המובחר ושל חיה יותר משל בהמה ובהמה קחוטה עדיף משל חיה נבילה ע"ש וכ"כ בשכנה"ג ובע"ת · אי בהמה טמאה שנולדה מטהורה אם עורותיה כשר לתו"מ או עור בהמה טהורה שנולדה מטמאה אי פסול לתו"מ עיין בתשובת יד אליהו סימן כ' שהאריך והעלה להחמיר · עור של בהמה רובעת ונרבעת אסור לכתוב תו"מ יד אליהו סימן ל"ה ע"ש: (יז) לשתים · ר"ל דבשעת הכתיבה נסתם שהדיו עובר עליו ואין הנקב נרגש בקולמוס אע"פ שנראה נקב דק כנגד השמש כשר ב"ח מ"א שכנה"ג ע"ת אבל הפ"ו כתב דבעינן שיהיה שם נקב קטן כ"כ שהדיו סותמו ואינו נראה כלל נגד השמש ע"ש · וכל זה קודם הכתיבה · אבל אם ניקב לאחר הכתיבה אפילו נחלק האות לשנים כשר · אלא דבעינן תינוק שיוכל לקרותו · ב"ח שכנה"ג ע"ת ס"ן · ועיין סעיף ט"ו ובתשובת מטה יוסף א"ח סימן א' ובתשובת תורת חיים ח"ג בקונטרס עוגלות הכרס:

יד אפרים

דכיון שנעשה עורות לריך שיעשה מעשה כתיבה בכל אלום: (שם) וכסה"ג עיין מסר"מ אלשקר סימן ס' כתב כל"ע: (שם) בשם הס"ם כל"ע: (ס"ק כ"ד) וה"ם איפכא ד"ע אלשקר ולא כתב מ' · שמעיין בדברי מהר"ם אלשקר ירלה דמיירי שם לענין להוסיף על עורת אלום כגון לעשות מרי"ם ל"ת ומל"ף ב"ת וי"ל דאין חילוק בין זה לגרירה דכמו דגרירה לא מהני רק הוספה לא מהני · ולמעשה אזיל דס"ל דכל שאות כהמוסה אחרת ממה שצריך הוי כתיבה דין בשלמה וצריך לגרור כולה מתחלה ולפיכך כתב שזה דומה לגיסה דין שנפלה כמין חלי אות והעלים ע"י כתב דפסול וס"ג דכותבים וכן שמסיק בכנה"ג וכלהם שכמנ"א כתב כך לפי שלשון שמ"ם בכנה"ג וי"ל ומ"ע שתלם דלא שאני לן ולפי' דל"ם כמין רי"ש וכי"ם כמין כ"ף לא מהני בגרירה עכ"ל · והמעיין ירלה דה"ם שוה דשם מיירי שמעלה דברי מהר"ם אלשקר שמשמע שיש לחלק בין גרירה לתוספת ולזה ל' שמעלה שאין חילוק ולפי' שתם דל"ם כמין רי"ש כו' לא מהני

שערי תשובה

תמורה לקדושה קלה ולא מיבעיא מב"ל לב"י דמאתבכה · דהתם מלתא כות ומהכי בין מב"ל לב"י ובין איפכא ואם עיבד לב"ם מהני לתפילין ומזוזות שקלים מקדושת ס"ת · ואם עיבד לתפילין מהני למזוזה ולא לס"ת ואם עיבד למזוזה לא מהני אלא למזוזה לבד וכמ"ש בב"י ס' ל"ג ע"ש: (ח) הטהורים · עבה"ט וכתב בגבול. של כאנם דף ק"ח מרן שאין כותבין תפילין כו' והוא שמ"י מה שבארם כאלו מהם אם מותר לכתוב תפלין ע"ג עור נבלה טהורה שמגדל ועשים ע"ז והעלים לפי מ"ש כאן דנפיק מן המותר (ור"ל שמשבנה של שורים דמותר בפיך ממנו בעין ודלא כמ"ש בתוספות דקדי על המין וספר שבשותיו טעמו מן המין והבל על ההבדין) אלא אסיל לפירוש שום' דהשוה על המין המותר מ"מ יש לאסור דע"ת איתקא לנפ פי' ע"ש: (ט) לשתים · עבה"ט ועיין בתשובת כנאן בעל אבן השוהם הכהם בגליון המג"א ועיין בפ"ת בים אפרים תלה

פתחי עולם ומטעמי השלחן

שישראל שמולחו לתוך הסיד אלא במקום שאין עבדים ישראל (וכ"כ שלבוש דאין טענין לגקל אלא במקום שאין ישראל עבדים מלויים) ולכן יש ליזהר ליקח קלף שנתעבד ע"י ישראל גם לריך זהירות מרובה כשמעבדה עכו"ם אומן שוה מניח ממלית של סנקבים שהם כמור ואומן שלאי קרוב לודאי שלא נעבדת לשמה שהן מחזיקות עורות שקלים וטפל מכל אשר יכלא ליתן להסיל פלאי ובקושי ניכרים אחר ספיכר כ"א נגד השמש · מח"ס · כבאה"ט אות י"ג הרלמונים · (שזה אינו מעלאכת העיבוד) · שם בכנה"ג לא סיים כלל כשר · (ודלא כב"י דכתב דכלא סיים פסול דליפא · ב"ח) · מתוספת ישראל ודלי לא מהני לעכו"ם ואפילו אומר בפה כל שעושה מרמוק ואין עומד לא מסני וכן סיים קלת בסוף העיבוד ולא אמר כלל לעכו"ם לא מהני (דמעייש נמוד אין בו ממש) אבל אם בתחלה טמן שישראל שעורות כביד ואומר דלשם תפילין מסט אמנם אפילו אומר לעכו"ם די ל"פ · א"ח · אחר שיולים מן הפים השני או ישים היסודי לפשט סמור שיסי קלף ויפשים שמור לארכו כב כמו כדי שיהי הקלף ארוך דיכול לכתוב עליו ד' פרשיות של יד ואחר שפשט שמור יקח כחעל ויוליא הפים עמי לגדים של מור בכל יכולתו ואח"כ יכיח אל הפכו"ם לפמול כל סעורך ולייבש · מפ"ז בשם ב"ם ס"ב: י [לד] לזייף · שמנים שמור ע"ג מור אחר ומושם ג"כ נקבים (כמור שלו) כעין אוסיות · מג"א · ומשמש אוסיות כעין מה נקובים כך לסימן לא מהני · א"ח: [לה] עין · (שנתן בסימנים או מסני שאלו סנקבים נעשו יותר מחדש משלו) · ובספר כ"ש כתב שיכתוב כלאם בסים ולא יסמן במרלם · מג"א · דלא הוי דרכן אז למכור כלאם ויסאל כתיבת ישראל עד אחר העיבוד ובחון א"ח לכתוב משום הסעל וגם ממקיים יותר בפים · מח"ה: יא [לו] רע"א · עיבוד ס"ת תפילין ומזוזות סלנמ"מ (שתפילין קלף וס"ם גויל ומזוזה דוכסוסטוס וכל שלא עיבדו כן מקרי רק עור) ועיבוד עור ססמים לא כ...ת"ם (אדרבה פור משמע בלא עיבוד רק בסל"ז שאין דמגלין עיבוד מגוה לשמה דכל דבר קדוסה כמיק לשמה) ועיבוד לשמה דס"ת תפילין ומזוזות שוה דרבנן · א"ח · שלא עיבוד לשמן פסול אפילו בדיעבד ואין ס"ת אחרת יקרא עליהם כי שאין מעוכד לשמן וקמשע לבכרכם והמבלין בס"ת יימים אלא ברכם · ע"ו: יב [לז] הטהורים · כבאה"ט אות ע"ו מסנלס · דוקא שמשמה כשרים עיורים שלאסם שלוים נמחקים אבל אם רק נרשו לסימן מהם י"ל דאסרי לכתוב וס"ס ספרי סת"ם והפוסקים כס"ג שרי · בח"ר עוף משובח (ממשבמת המג"א שלא סמתיק אלא נרמן סל"ז לענין בהיס וכן סנלאה"ט הכיא לענין כתיבה והסמים שאי דעוף קודם (אך לענין בהים ולפשט נ"ל לא סמתיק זה) וכן בנשע"ס לא העתיק זה אלא לענין בהים ולפשט שמשמע דלענין כתיבה אינו אלא מותר ולא קודם לבהמה וחיה ופי' בספר מאיר עיני סופרים אבל במס"ז ובא"ז ובפע"ג סמתיקו לענין כתיבה נ"כ הכי) ואחריו חיה (ובספר משנת אברהם כתב דבשכר עדיף מחיה וכ"ש מעוף ושל חיה עדיף משל עוף ועור סורים ובני יונה השוב משאר עופות) ואחריו בהמה ושליל (ואין ספק דשליל מיס עדיף משל בהמה · משנת אברהם) יותר מוב · א"ח · כנאה"ט אב משל חיה נבילה · עסל"ז סק"א ב' ושמ"ד סק"ז · כתב בספר קשר ומה נאה לחזור אחר בהמה הראוי לקרב ע"ג המזבח כי שמות שמו קדשים ואף כי היא נבילה וטריפה מ"מ ממנו הבא מדים ע"ג ס... ולפיכך לא נהגו הסופרים כחומרא זו כלל · ממשי העלות נסתלק ז"ל ע"ש · עי' תשו' באר עשק סי"ד שכתב שסדבק והמגלים ... שישי' מן המותר בפיך · הרב"פ · ועור אדם מעובד נ"ל דבוא מותר לכתוב עליו תפילין · כסא דהרסנא סי"ע: יג [לח] לשתים · (... כאותיות צריכים להיות גוף אחד) · בנאה"ט אות י"ז ומ"ש כ... כלל